

այնքան երկաթ կտրող սղոցի վրայ, որ առաջին անգամն էին տեսնում, որքան վարժապետի ուժի վրայ, որ կոտրեց երկաթը:

– Հիմա տեսա՞ր, – հարցրեց նա, դառնալով դեպի տեր հոր ապշած որդին, – կարելի՞ է գողանալ, թե ոչ:

– Կարելի է, – պատասխանեց նա մեղմացած ծայրով, – եթե ամեն գող թո սղոցը եւ թո ուժը կունենայ:

Նա իր սղոցը առանց ոչ ոքի ցոյց տալու ծալեց, կրկին գրպանը դրեց: Որքա՞ն մեծ նշանակութիւն է ստանում մարդ, երբ ռամկի մօտ կատարում է մի գործ, որ նրան զարմացք է պատճառում: Վարժապետի հնարագործութիւնը արագութեամբ տարածոցեալ, եւ ամեն կողմից հարեւանները թափօցեցան նայելու նրա վրայ: Բայց նա այնքան համեստ էր, որ իրան ցոյց չտալու համար շուտով մտաւ տեր հոր խրճիթը:

Այստեղ մենք գտանք Նախաճաշիկի սեղանը պատրաստ: Երեցկինը ածեց ամանների մէջ մեզ ծանօթ պտոյկի մէջ եփած կերակուրը, որի երեսի վրայ լճացած իւրը առատութեամբ ծփում էր: Դա հարիսայի նման մի կերակուր էր, որին քեշկեկ էին կոչում:

Նախաճաշիկից յետոյ մենք դարձեալ հաւաքոցեցանք ռեսի տանը: Այստեղ սկզբում իջեւանել էինք, այնտեղից եւս պիտի ճանապարհ ընկնէինք: Եթէ այլ կերպ վարուէինք, տան տիրոջը վիրաւորած կը լինէինք: Մի գիշերոայ մէջ այդ մարդիկը այն աստիճան ընտելացան մեզ հետ, որ կարծես տարիներով դրանց մօտ կացած եւ դրանց հետ ապրած լինէինք: Մեծ դժարութեամբ Ասլանը կարողացաւ համոզել, որ մեզ բաց թողնեն: Մեր ձիաները տարել, թաքցրել էին, որ մեր ուղեւորութեանը արգելք դնեն: Իւրաքանչիւր գիւղացի տրտնջալով ասում էր, «ապայ իմ հացից չի պիտի՞ կտրեք»: Եթէ ամիսներով մնայինք, նրանք մեզ տունից տուն ման կածէին եւ ամեն տեղ կը գտնէինք տան տիրոջ սեղանը ու սիրտը բաց մեր առջեւ:

Մեծ շնորհակալութեամբ մենք բաժանոցեցանք այդ բարի եւ հիւրասեր գիւղացիներից: Ասլանը բոլորին ձեռք տոցեց եւ նստեց իր ձին: Մուրադին, ընկուզենու կոճղ գնողին, թողեցինք այնտեղ: Նրա համար կարգադրեցին եկեղեցու բակում մի սենեակ, որտեղ պիտի բնակուէր նա, մինչեւ իր գործը վերջացներ: Ես, Ասլանը եւ Ջալադը ճանապարհ ընկանք:

Մեզ ճանապարհ դնելու համար ուղեկից եղաւ եւ վարժապետը: Նրա համար պատրաստել էին իր սեփական ձին: Նա ոտքից գլուխ սպառազինուած էր, ձեռքում կրում էր երկար նիզակը: Գիւղական աղջիկները մի առանձին հրճանքով էին նայում այդ գեղեցիկ, վայելչակազմ ձիաւորի վրայ: Ու-